

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 297/2022
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Шијак, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „ББ“, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3306/21 од 28.09.2021. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3306/21 од 28.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 49/19 од 26.06.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилца засновала радни однос на неодређено време код туженог на радном месту медицинске сестре – техничар ОЈ за здравствену заштиту одраслих са хитном помоћи и санитетским транспортом – Здравствена амбуланта ББ почев од 08.10.2017. године. Ставом другим изреке, поништени су уговор о раду број .. од 02.10.2017. године, решење туженог о престанку радног односа број .. од 30.10.2107. године, уговор о раду број .. од 30.10.2017. године и решење туженог о престанку радног односа број .. од 30.11.2017. године, као незаконити. Ставом трећим изреке, обавезана је тужени да тужиљу врати на рад на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова поступка плати 174.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3306/21 од 28.09.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбијен, као неоснован захтев тужиље да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог на радном месту медицинске сестре – техничара у Организационој јединици за здравствену заштиту одраслих са хитном помоћи и санитетским транспортом – Здравствена амбуланта „ББ“ почев од 08.10.2017. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље да се као незаконити пониште уговор о

раду број .. од 02.10.2017. године и решење туженог о престанку радног односа број .. од 30.10.2017. године, уговор о раду број .. од 30.10.2017. године и решење туженог о престанку радног односа број .. од 30.11.2017. године. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке и одбијен тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртм изреке првостепене пресуде и обавезана тужиле да туженом на име трошкова поступка плати 157.500,00 динара, а одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова поступка. Ставом петим изреке, обавезана је тужиле да туженом на име трошкова другостепеног поступка плати 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле је по основу уговора о раду од 21.03.2016. године, због повећаног обима посла засновала радни однос код туженог на одређено време за период од 21.03.2016. године до 21.05.2016. године на радном месту медицинске сестре. Након тога је, уговором о раду од 11.04.2016. године, због замене одсутне запослене, засновала радни однос на одређено време за период од 11.04.2016. године до 11.06.2016. године на истом радном месту. По истеку овог уговора, тужиле је са туженим, због повећаног обима посла за обављање истих послова, закључила више уговора о раду на одређено време и то по основу уговора о раду од 12.06.2016. године за период од 12.06.2016. године до 12.09.2016. године, уговора о раду од 13.09.2016. године за период од 13.09.2016. године до 31.12.2016. године, након чега је анексом број 1. уговора о раду од 08.12.2016. године, због повећаног обима послова, продужено трајање периода за који је засновала радни однос до 30.06.2017. године. Након тога, по више сукцесивно закључених уговора о раду тужиле је непрекидно обављала послове на радном месту медицинске сестре, на одређено време, због повећаног обима посла у периоду од 01.07.2017. године до 30.09.2017. године. Оспореним уговором о раду од 02.10.2017. године, који је тужиле потписала 09.10.2017. године, тужиле је засновала радни однос на одређено време за период од 01.10.2017. године до 31.10.2017. године на истом радном месту, да би оспореним решењем од 30.10.2017. године тужиле престао радни однос са 31.10.2017. године. Службеном белешком туженог констатовано је да је тужиле 05.10.2017. године покушана лична достава уговора о раду од 02.10.2017. године, да се тужиле није одазвала на усмени позив референта да потпише уговор након завршеног терена, нити се одазвала на поновни позив референта следећег дана, када је отшла са посла ради болести детета, па је службена белешка окачена на огласну таблу туженог. Након истека периода на који је закључен уговор о раду од 30.09.2017. године, према распореду туженог за медицинске сестре за октобар 2017. године, тужиле је радила 01.10.2017. године и 05.10.2017. године. Истеком претходног уговора о раду тужиле је по основу оспореног уговора о раду од 30.10.2017. године, због повећаног обима посла,

засновала радни однос за период од 01.11.2017. године до 30.11.2017. године, који јој је престао оспореним решењем туженог од 30.11.2017. године.

Полазећи од овко утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су се стекли услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, с обзиром да је тужилца без прекида, након истека уговора о раду од 01.09.2017. године, а до закључења новог уговора о раду од 02.10.2017. године, наставила да ради код туженог у сменама по унапред утврђеном распореду рада и то доласком на посао 01.10.2017. године, 05.10.2017. године и 06.10.2017. године, када је радила ноћну смену у трајању од 12 сати и то 01.10.2017. године у времену од 19,00 часова до 07,00 часова, након чега је била слободна до 05.10.2017. године, када је радила у дневној смени од 07,00 часова до 19.00 часова и након тога 06.10.2017. године када је радила у ноћној смени и од 19,00 до 07,00 часова, па како рад у хитној служби подразумева 12 сати рада, 24 сата одмора, 12 сати рада и 48 сати одмора, да су се стекли услови из члана 37. Закона о раду за заснивање радног односа на неодређено време почев од 08.10.2017. године, јер је тужилца радила 5 радних дана по истеку времена за који је уговор закључен.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог, преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоноване тужбене захтеве тужилце, применом члана 37. Закона о раду, са образложењем да је тужилца по више сукцесивно закључених уговора о раду и анекса уговора о раду на одређено време, ради повећања обима посла, радила на истом радном месту мање од 24 месеца, због чега се не може применити правило преображаја радног односа имајући у виду да није испуњен битан услов, да је радни однос на одређено време трајао 24 месеца и да је након тога радила најмање још пет радних дана, како би се активирало правило преображаја радног односа из члана 37. став 4. Закона о раду. При томе је имао у виду да је тужилца радила 01.10.2017. године, а 02.10.2017. године и 03.10. године да је имала слободне дане, затим да је радила 05.10.2017. године и 06.10.2017. године, док је 07.10.2017. године радила до 07,00 часова, а 08.10.2017. године и 09.10.2017. године имала слободне дане, да тужилца није радила пет радних дана по истеку напред назначеног уговора о раду и до потписивања новог, те да није могло доћи до преображаја радног односа. У датој ситуацији оспорени уговори о раду закључени након истека времена на који је закључен претходни уговор о раду и оспорена решења о престанку радног односа истеком времена на који је заснован радни однос на одређено време, по оцени другостепеног суда донети су и закључени у складу са законом, те да је и тај захтев тужилце неоснован.

По оцени Врховног суда, правилно је одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и одбио као неосноване тужбене захтеве тужилце.

Чланом 37. Закона о раду регулисане су две групе основа за заснивање радног односа на одређено време и два разлога за преображај тог односа у радни однос на неодређено време. Тако је ставом 1. прописано да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба. Ставом 2. истог члана прописано је да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца. Ставом 6. истог члана

прописано је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

С обзиром да је тужени сагласно члану 2. став 1. тачка 5. и 9. Закона о буџетском систему, корисник јавних средстава, то се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/2013 од 06.12.2013. године), чланом 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тога става да се радни однос са новим лицима може зановати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27е. став 34. новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“, бр. 142/2014 од 25.12.2014. године, број 103/2015 од 04.12.2015. године и 99/2016 од 12.12.2016. године), тако да корисници јавних средстава нису могли заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31.12.2016. године, односно до 31.12.2017. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Нижестепени судови су одлучујући о захтеву тужиље применили одредбе Закона о раду, међутим, нису имали у виду да се у односу на туженог, као корисника јавних средстава, примењује и Закон о буџетском систему. Одредбе Закона о буџетском систему, којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, а што следи из члана 105. Закона о буџетском систему. Код утврђеног да је тужиља од 21.03.2016. године до 08.10.2017. године, на основу више сукцесивно закључених уговора о раду на одређено време обављала исте послове, због повећаног обима посла, осим у периоду од 11.04.2016. године до 11.06.2016. године, због замене одсутне запослене по основу уговора о раду закљученог 11.04.2016. године, то се у овом случају имају применити одредбе Закона о буџетском систему. С обзиром на то да је Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему, који је био у примени у време настанка спорног односа између странака, било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе, то нису испуњени услови да радни однос тужиље на одређено време по сили закона прерасте у радни однос на неодређено време. Стога је правилна одлука другостепеног суда којом је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 08.10.2017. године.

Правилно је одлучио и другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиље којим је тражила да се пониште као незаконити уговор о раду од 02.10.2017. године и решење туженог о престанку радног односа од 30.10.2017. године, као и уговор о раду од 30.10.2017. године и решење

туженог о престанку радног односа 30.11.2017. године, с обзиром да су исти закључени и донети у складу са чланом 37. Закона о раду.

Са напред наведених разлога, оцењени су, као неосновани наводи тужиље. Неосновани су и наводи тужиље којима се указује да је другостепени суд, с обзиром на то да је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неосноване основне тужбене захтеве тужиље, био у обавези да одлучи о евентуалном тужбеном захтеву, јер је у тој ситуацији првостепени суд надлежан да одлучи о евентуалном тужбеном захтеву.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић